

16. Pyhän kolminaisuuden kirkko (Piriläntie 190). Kempeleen väkiluvun kasvaessa vanha kirkko kävi liian pieneksi, ja niin viereen rakennettiin uusi kirkko vuonna 1993. Kirkon on suunnitellut arkkitehti Jorma Teppo. Vanhaan kirkkoon mahtuu 150 ihmistä, uuteen 420.

17. Uutta kirkkoa vastapäätä oleva **vesitorni** on rakennettu vuonna 1974 ja saneerattu vuonna 2004. Vesitorniin mahtuu 1000 m³ vettä eli miljoona litraa vettä.

18. Kempeleen terveyskeskus ja terveyskeskussairaala (Kirkkotie 21). Terveyskeskus valmistui vuonna 1989. Reitti kulkee terveyskeskuksen ohi myös Kirkkotien puolelta, tämä kuva on Kempeleentien puolelta.

Teksti ja kuvat: Satu Ekmark

LÄHTEET

- Hiltunen, Mauno: Kempeleen historia. 1982.
- *Kempeleen Joulu* ja *Kempeleen Kurpponen* -lehdet 1998 – 2007.
- Kempeleen kunnan nettisivut, www.kempele.fi
- Lakeuden äärellä, kaupungin naapurina: Kempeleen kulttuuriympäristöohjelma. Toim. Timo Paakki. 2008.

Haluatko tietää enemmän? Upeasti kuvitettua *Lakeuden äärellä, kaupungin naapurina* -kirjaa myydään hintaan 15 € kunnantalon neuvonnassa (Takatie 6). Hyvä lahjaidea! Kirjassa on ilmakuvia Kempeleestä 1940-luvulta 2000-luvulle, kartta merenrannan sijainnista eri aikoina, tietoa entisajan kempeleläisten elinkeinoista, huvituksista, vanhoista rakennuksista sekä luontokohteista... ja paljon muuta.

Kempeleen parhaat palat pähkinänkuoressa, 5 km

- Historiallinen keskusta rautatieasemalta vanhalle kirkolle.
- Tien kunto ja turvallisuus: Asfaltoitua pyörätietä, paitsi aseman lenkissä 500 m ei pyörätietä. Jos jättää aseman lenkin tekemättä, reitin pituus 4.3 km.
- Sisältää tärkeimmät kulttuurihistorialliset nähtävyydet: vanha kirkko, uusi kirkko, rautatieasema, kotiseutumuseo, OSAO Kempeleen yksikön vanha piha (Pirilä) ja Vihiluodontien alku.
- Muuta: koulukeskus, Kempelehalli, näkymä urheilukeskukseen, vesitorni.

Reitti: kunnantalo – Asemantie – Rautiontie – Sammonkuja – Eteläsuomentien pyörätietä kunnantalon nurkalle – pyörätietä Eteläsuomentien ali – Kempeleentie – Ollilantie – Kirkkotie – Kirkkopolku – Piriläntie – käynti puutarhaoppilaitoksen vanhassa pihassa – Vihiluodontie – Koulutie – Kempeleentien pyörätietä takaisin kunnantalolle.

1. Kempeleen kunnantalo (Asemantie 1) on rakennettu vuosina 1969 – 1970. Samalla paikalla sijaitsi ennen vanha kunnantalo, joka oli kaksikerroksinen puutalo. Talon alakerrassa oli toimistotilaa ja yläkerrassa toimi mm. kirjasto. Talo purettiin 1960-luvulla.

2. Kempeleen rautatieasema. Pohjanmaan junarata saatiin rakennettua Ouluun asti vuonna 1886. Samana vuonna rakennettiin Kempeleen asema sekä ratavartijan asunto ja makasiinit. Asemarakennusta laajennettiin vuonna 1904. Junamatka Kempeleestä Ouluun kesti 20 minuuttia. Väliasemia oli kolme: Kuivala, Oulunlahti ja Nokela.

3. Meijeri (Rasvatie 2). Asemaa vinosti vastapäätä radan toisella puolella näkyy keltainen rakennus. Se on entinen Kempeleen-Salon osuusmeijeri, joka toimi vuosina 1912-1922. 1940-1950-luvulla siellä asui taidemaalari Daniel Pesu perheineen. Nykyisin rakennuksessa on harrastustiloja.

4. Kirkkotie 13:ssa ovat Kempeleen ensimmäiset kerrostalot (rakennusvuosi 1967).

5. **Kotiseutumuseo** (Kirkkotie 18). Museon päärakennus on rakennettu vuonna 1886, pitkä tallipuoji vuonna 1897 ja navetta vuonna 1886 (uusittu 1930-luvulla). Ne ovat tilan alkuperäisiä rakennuksia. Lisäksi museon alueelle on siirretty mm. käsityöläismökki Oulusta, asevelitalo Sohjanasta, tuulimylly Tyrnävältä, kala-aitta Pikisaaresta sekä Hemmilän varastoaitta.

6. Kotiseutumuseon taloa sanottiin ennen Hovilaksi, koska se oli kuninkaallisen ruotuväkirykmentin komentajan virkatalo. Siksi museota vastapäätä olevan vanhusten palvelutalon nimi on **Hovila-koti** (Kirkkotie 15). Hovila-kodin paikalla oli ennen Hovilan aittoja.

7. **Nuorisoseurantalo** (Kirkkotie 19) on rakennettu vuonna 1988.

8. Kirkkopolun päässä pyörätien vieressä on puutarhaoppilaitoksen kivikkopuutarha. Siinä ovat Kempeleen ensimmäisen kaupan rauniot. Kauppa oli peräisin 1890-luvulta.

9. **Pirilän puutarhaoppilaitoksen alue** (OSAO Kempeleen yksikkö). Tiilinen asuinrakennus ja kolme aittaa ovat 1800-luvulta, sementtitiilinen navetta 1910-luvulta ja hirsinen ulkorakennus 1900-luvun alusta. Kempeleen Puutarhurikoulu aloitti opetuksen paikalla vuonna 1952. Vuonna 1988 nimi muutettiin Kempeleen puutarhaoppilaitokseksi. Nykyisin oppilaitos sisältyy Oulun seudun ammattiopiston Kempeleen yksikköön. Uusi päärakennus on etäämpänä Piriläntien varressa. Vanhan pihan yhteydessä oleva myymälä Opinkukka sekä trooppinen kasvihuone (neljäs kasvihuone tieltä lukien) ovat auki oppilaitoksen aukioloaikoina. Sota-aikana Pirilässä toimi ammustehdas, jossa valmistettiin kranaatteja.

10. **Vihiluodontien** varrella on paljon vanhoja taloja.

11. **Kempeleen vanha kirkko** valmistui vuonna 1691. Se kuuluu Suomen vanhimpiin puukirkkoihin. Museovirasto on ehdottanut kirkkoa maailmanperintökohteeksi, koska siinä on poikkeuksellinen tukipilarirakenne. Kirkontorni on 24 metriä korkea. Kirkon sisällä olevat maalaukset on tehnyt kuuluisa kirkkomaalari Mikael Toppelius 1700-luvun lopulla. Ennen vanhaan oli tapana haudata ihmisiä kirkon lattian alle, niinpä myös Kempeleen kirkon lattian alla on hautoja. Kirkon alle hautaaminen loppui 1700-luvulla.

12. Punatiilinen rakennus on Kempeleen **Kirkonkylän koulu** (Vihiluodontie 585), joka on rakennettu vuonna 2005. Koulussa on melkein 600 oppilasta. Vanha koulurakennus piti purkaa homeongelmien takia. Muistona vanhasta koulusta on kermanvärinen puutalo. Se on entisen koulun **käsityösali** vuodelta 1890. Ennen vanhaan tien laidalla oli toinenkin samanlainen pikkutalo. Se toinen talo oli opettajan asunto.

13. Harmaassa rakennuksessa on **Kempeleen yläaste** ja **Kempeleen lukio**. Yläasteella on yli 700 oppilasta, lukiossa noin 320. Yläaste valmistui vuonna 1976 ja lukio vuonna 1978. Rakennuksessa toimii myös lähikirjasto Tietotori.

14. **Kempelehalli** on vuonna 2001 rakennettu monitoimihalli. Rakennuksessa on jäähalli, jossa on 900-paikkainen katsomo. Siellä on myös kuntosali sekä palloiluhalli, jossa voi pelata muun muassa salibandya, sulkapalloa, lentopalloa ja käsipalloa.

15. Tien toisella puolella näkyy **Kempeleen urheilukeskus**, joka otettiin käyttöön vuonna 1986. Sitä ennen se oli soraomonttu, josta oli pitkään kaivettu maata rakentamisen tarpeisiin. Montun muuttaminen urheilukeskukseksi onnistui hyvin.